

Фондация
за реформа в местното самоуправление
www.flgr.bg

кн. 34/2004

С финансовата подкрепа на

OPEN SOCIETY INSTITUTE

USAID

Фондацията за реформа в местното самоуправление ви представя успешните практики от Програма „Подобряване на социалната среда“ II, която реализира с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ в общините **Кресна и Струмани, Годеч и Своге, Батак, Брацигово и Пещера, Джебел, Кирково и Момчилград** в периода септември 2002 г. - юли 2004 г.

Подкрепени са инициативи на нестопански организации в партньорство с местната власт и други заинтересовани страни, за подобряване условията на живот и интегриране на неравнопоставени групи в обществото.

Цели на програмата

- Да усъвършенства моделите на общуване и да насърчи партньорства за подобряване на социалната среда между граждани и местна власт в 10 общини в България;
- Да изгради възможности у местни граждански групи за активно отстояване на своите позиции и решаване на проблеми чрез използване на местните ресурси;
- Да повиши възможностите на местната власт да решава социални проблеми в сътрудничество с маргинализирани и други социални групи, активни на местно ниво;
- Да подобри социалната среда чрез реализиране на проекти от и в полза на местните общности;
- Да направи предложения в областта на законодателството за подобряване сътрудничеството между местната власт и гражданите при предоставянето на социални услуги.

Резултати

Пилотните общини, с техническата и финансова помощ на Програмата, постигат консенсус за приоритетите в своята социална политика; придобиват практически умения за осъществяване на конкретни съвместни действия; и изграждат нови механизми за предоставяне на социални услуги и включване на подпомаганите лица и групи в живота на общността.

Проведени са повече от 30 обучения и фокус групи на заинтересованите страни и 3 учебни посещения в общини с добри практики.

Реализирани са 24 проекта, насочени към подобряване на социалната среда в пилотните общини. Иновационните практики, създадени по Програмата, са представени на Национална конференция през юли 2004 г. Форумът прави анализ на законодателната рамка при осъществяване на дейности в социалната област и предложения за нейното усъвършенстване.

ФРМС разпространява знанието и опита от Програмата чрез своите печатни и електронни информационни канали и подпомага тези общности, които искат да приложат успешните модели.

Народно читалище „Н. Й. Вапцаров“ - Годеч Община Годеч

Заедно можем

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Необходимостта от развиване на дейностите, включени в проекта „Заедно можем“ стои пред обществеността на Годеч от няколко години.

Читалищното настоятелство, състоящо се от специалисти, работещи в сферата на образованието, следи с тревога тези процеси и стига до идеята за необходимостта от ангажиране на институциите в създаване на интеграционен механизъм, които да намалят отчуждението на децата, да ги при-

общи към средата и да им създаде интерес за бъдещо развитие. Специалистите, нужни за проекта са налице, има я безусловната подкрепа на Община Годеч, учебните заведения и другите институции в града и след получаване на финансово одобрение от Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ проектът стартира от 1 октомври 2003 г.

Целта на проекта „Заедно можем“, осъществен от НЧ „Н. Й. Вапцаров“ - гр. Годеч, е да иницира реинтеграцията на децата с увреждания от ромски произход и от социално слаби семейства в обществения, културния и социален живот на града. Създаването на интерес към познанието, съвместните дейности и развитието на различни личностни умения е стъпка към осигуряване на достойното място в обществения живот, което те заслужават.

Практика

I. Подготвителен етап:

Подготвителният етап включва ремонт и оборудване на Консултативен кабинет и Репетиционна зала. Консултативният кабинет е основно ремонтиран. Със средства от проекта са закупени мебели, а отоплителен уред, консумативи за ремонта и заплащане на специалистите са осигурени от бюджета на читалището. Обновяването на Репетиционната зала включва поставянето на огледала и станки, освежителни ремонтни работи и оборудване с отоплителен уред. Обновената репетиционна зала допринася с вида си за повишаване на интереса към танцовите занимания.

II. Изпълнение на дейностите:

A. Работа на Консултативния кабинет:

Работата на консултативния кабинет като всяка нова дейност е посрещната скептично от обществеността в града. Със съдействието от директорите на учебните заведения на родителите е разяснен смисълът от целенасочена индивидуална или групова работа с децата им. Преодолявайки първоначалното недоверие родителите постепенно се убеждават, че логопедичната, психологическата и специализираната педагогическа помощ, която могат да получат безвъзмездно, е от голяма полза.

За осеммесечната работа кабинетът е посетен от около тридесет деца, а с половината от тях се осъществява системна работа за целия период на проекта. На родителите са дадени насоки за индивидуална работа с

детето в дома, за укрепване на социалните умения и способностите му за интегриране в средата. Разяснен е смисълът на Националния план за интегриране на деца със специални образователни потребности в системата на Народната просвета.

Логопедичните занимания протичат с голяма интензивност и дори не могат да се вместят в капацитета на работните срещи за седмицата. Повишеният интерес към отстраняване на говорните дефекти сред децата е изцяло заслуга на добрите резултати от дейността на логопеда. Работата на дефектолога с децата със специални образователни потребности помага значително за напредъка им в училище и преодоляване липсата на учител за индивидуални занимания. Психологическата помощ включва както практическа работа за усъвършенстване на познавателните психични процеси, така и психологическо подпомагане за справяне с моралните и поведенчески проблеми на децата. Веднъж на две седмици екипът от специалисти и ръководството провеждат открита среща - дискусия по актуални проблеми на работата с деца с увреждания.

Б. Танцов състав: След предварителни разговори с децата с увреждания е формирана група от желаещи и след подбор е утвърден списък на децата, които ще посещават заниманията. Децата с голям интерес идват на репетициите и това, съчетано с високата професионализъм на хореографа, допринася за чудесните резултати. Разучени са три танца и пет хора. Децата имат облекла и с нетърпение очакват изявието пред публика: коледно тържество, концерти, фестивал. За

участие в състава проявяват интерес още деца, привлечени от модерната репетиционна зала, красотата на танца и публичните изяви, но за момента капацитетът на проекта не го позволява.

В. Клуб „Сръчни ръце“: Още със старта на проекта е изготвен списък на децата, желаещи и можещи да се включат в творческата група на кръжока. След набелязване на дейностите са закупени необходимите материали. След това всичко е оставено на въображението и сръчните ръце на участниците. За 8 месеца децата с увреждания дават воля на творческата си енергия и изработват изделия с изключителен колорит и самобитност. Периодично в сградата на Читалището техните произведения са излагани пред погледа на посетителите. Текстилни пана, колажи, празнични украси, мартеници и рисунки върху стъкло и керемиди само бегло могат да дадат представа за потенциала на децата с увреждания.

Г. Център за компютърни знания: Групите за компютърни занимания са формирани от деца в неравностойно положение и умствена изостаналост. Децата завършват обучението със самочувствие, че не отстъпват по нищо на връстниците си при използване на информационните технологии. Придобитите от тях умения за работа с офис пакета на Майкрософт и в Интернет-среда отваря пред тях хоризонти за бъдеща професионална реализация. Групите завършват успешно обучението с много висока оценка от учителя си за положените усилия и постигнатите резултати.

За повече информация се
обръщайте към

Резултати

Велин Иванов,
председател на НЧ „Н. Й.
Вапцаров“
ул. „Н. Й. Вапцаров“ 10
Годеч 2240
тел.: (0729) 23 68, 0887 302708
факс: (0729) 35 03
ic.godech@chitalishte.bg
Борис Станков,
секретар на Община Годеч
пл. „Свобода“ 1
Годеч 2240
тел.: (0729) 34 72
факс: (0729) 35 03
godech@mbx.infotel.bg

- Читалището и общината разполагат с модерна репетиционна зала и чудесно оборудван кабинет за индивидуална и групова работа с деца.
- Настъпва промяна в нагласите и толерантността на обществото по отношение способностите на децата с увреждания.
- Променя се позицията на родителите на деца с увреждания по отношение на тяхната интеграция в обществото; разкрити са нови възможности и подходи.
- Доказва се ролята на танцовото и приложното изкуство за преодоляване

на различията между децата.

- Поставя се начало на партньорство между институциите за дискутиране и справяне с проблемите при работата с деца с увреждания.
- Повишават се техническите умения на голяма група деца при работата им с информационните технологии.
- Популяризира се името на Народно читалище „Никола Вапцаров“ и град Годеч с проведените изложби на изделия и изготвената брошура.
- Популяризира се ролята на логопедичната и психологическата помощ при работа с деца с увреждания.
- Повишава се самочувствието и адаптивността на голяма група деца, изолирана по една или друга причина от активния живот в града до момента.

Народно читалище „Н. Й. Вапцаров“ - Годеч Община Годеч

Родова памет

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за необходимостта от целенасочена дейност по съхраняване на местните традиции се обсъжда на сбирка на Читалищното настоятелство. В града живеят голяма група хора над 60-годишна възраст, които се чувстват ненужни и изолирани, не откриват мястото си в активния живот на местната общественост, а именно те са носител на мъдростта на миналото.

Като има предвид и необходимостта от ангажиране на младежите от община

Годеч с конструктивни дейности Читалищното настоятелство решава, че съвместните дейности са чудесна възможност да се покажат допирните точки на две поколения, да се повиши самочувствието на възрастните, разбирането за ценностите на младите и да се запази духа на Годеч за следващите поколения. Идеята е разработена като проектно предложение и получава одобрение по Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, финансирана от Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Проектът „Родова памет“ е създаден с цел съхраняване на традиционните за региона занятия, песни, обичаи и ритуали. Целевите групи на проекта са две: възрастните хора, носещи в себе си мъдростта на миналото и традициите и младите хора, така нуждаещи се от нови морални устои. Съксявайки разстоянието между младежите и възрастните, се създава възможност за предаване и преосмисляне на опита и знанията по отношение на фолклора. На възрастните се дава шанс да се чувстват полезни и пълноценни, а на младите да запазят и обогатят с идеи местните традиции.

Практика

В предварителния етап на проекта е събрана информация за желаещите да се включат в клуб „Родова памет“. Със старта на проекта на 1 октомври 2003 г. е сформирани клубът. Организирана се група от 20 ученика, които са обучени как да проучват етнографията на района. Групата от обучени доброволци започва издирване на автентични песни, танци и ритуали от селата в региона. Възрастните хора с охота се връщат в спомените си и споделят ценна информация. Хореографът на проекта се заема със систематизирането на събраната информация. От нея се изготвя описание на особеностите и протичането на следните обичаи: Сватба в Годечко; Джамала; Гергьовден.

Събрани са много предмети от бита, носии, оръдия на труда, с цел да бъде изготвена етнографска сбирка. Някои от бъдещите експонати са

реставрирани - особено красива е колекцията от накити, пафти, гривни и пръстени. Поръчани са витрини и решетки за прозорците на помещението, в което ще бъде етнографската сбирка и е подготвено излагането на експонатите. Всички събрани материали са предоставени на читалищното настоятелство за формиране на архив при продължаване на събирателската дейност след завършване на проекта.

В началото на приложните занимания младите хора са неуверени и несръчни, поради първия си допир с подобни дейности. Но възрастните в клуба се оказват блестящи педагози. Младежите започват да идват с ентузиазъм на сбирките, а под вече умелите им ръце излизат чудесни ръкоделия. Освежени са народните носии на Читалището. В заниманията по плетиво работата спори най-много,

изплетени са детски дрешки, одеала, шапки и много други изделия. Организирано са съвместни занимания с децата с увреждания от клуб „Сръчко“.

Участниците в клуб „Родова памет“ поставят началото на инициатива за нагледна възстановка на местни обичаи съществували в миналото на територията на град Годеч. Обичаите, които се представят със съвместното участие на млади и възрастни са: Седянка, Таака, Джамала, Покади, Тодоровден. С цел по-трайно запазване спомена за създаденото, протичането им е заснето с камера и е направен видео филм. Той ще послужи за популяризирането дейността на НЧ „Н. Й. Вапцаров“.

За повече информация се обръщайте към

Велин Асенов Иванов,
председател на НЧ „Н. Й.
Вапцаров“
ул. „Н. Й. Вапцаров“ 10
Годеч 2240
тел.: (0729) 23 68,
факс: (0729) 35 03
ic.godech@chitalishte.bg
Борис Станков,
секретар на Община Годеч
пл. „Свобода“ 1
Годеч 2240
тел.: (0729) 34 72
факс: (0729) 35 03
godech@mbox.infotel.bg

Резултати

- Младите хора в Община Годеч са запознати с традициите, обичаите и родовата памет на региона.
- Подобрява се психоклиматът между различните поколения в града.
- Създадена е богата етнографска изложба, която и занапред ще е достъпна за посетителите и жителите на Община Годеч.
- Популяризира се името на Годеч и Народно читалище „Н. Й. Вапцаров“.

Подобряване на социалната интеграция на хората с увреждания в
Община Джебел

Иновационна практика

Категория

Предистория

Резюме

В Община Джебел има 220 регистрирани хора с увреждания, за които не съществуват възможности за социални контакти и професионално развитие. НЧ „Христо Смирненски“ има идея да помогне за създаване на клуб за хората с увреждания, чрез който те да се обучават на компютърна грамотност и ползване на офис-техника, за да могат да излязат от досегашната си изолация и да се интегрират в обществото. Проектът спечелва финансиране по Програма

„Подобряване на социалната среда“ на ФРМС с подкрепата на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Проектът за създаване на офис-клуб за обучение и подпомагане на хората с увреждания в общината, доказва, че когато има предоставени условия, хората с увреждания могат да се учат, творят, веселят и да придобиват умения и знания, с които стават конкурентно способни на пазара на труда и се чувстват пълноценни граждани на общината.

Практика

Името на проекта „Подобряване на социалната интеграция на хората с увреждания“ възниква след много обсъждания на проблемите, които имат хората с увреждания в Община Джебел и възможностите за прекарване на свободното време. Реализирането на идеята за подобряване на средата в която живеят се поема от читалищното настоятелство, което получава подкрепа от ръководството на общината и съдействие от гражданите. Провеждат се срещи с представители на ФРМС за изясняване на всички необходими процедури, след което читалищното настоятелство се заема с подготовката и реализирането на проекта. Определеният за проектен координатор създава екип за подготовка на програмните дейности и цялостната техническа документация за кандидатстване. След одобрение от ФРМС, от 1 септември 2003 година започва реализирането на проектните дейности.

Изпълнението на проекта започва първо с определянето на помещение за

офис-клуб и неговия ремонт. Помещението и повечето от материалите са осигурени безвъзмездно от Община Джебел. За много кратко време определеното помещение е ремонтирано изцяло. Две изоставени стаи се превръщат в съвременен, уютен, функционален клуб-офис, отговарящ на потребностите на хората с увреждания и на дейностите, заложили в проекта. След приключване на етапа ремонтни дейности започна осигуряването и инсталирането на оборудване, част от което (библиотека, котлон, прибори за кафе и чай и др.) също се предоставя от общината. За офис-клуба са закупени компютър с принтер, телевизор, бюро, маси, столове, канцеларски материали и други. Помещението е оборудвано изцяло със съвременна техника и е осигурена Интернет-връзка.

Организирано е официално откриване на клуба на 22 декември 2003 г. с предварителна разгласа до всички населени места в общината чрез обяви, обаждания и лично предаване от човек на човек. След откриването на клуба всеки ден в него цари истинско оживление. Офис-клубът става източник на

много идеи, на нови и интересни контакти. Провеждат се лекции по актуални въпроси, свързани със законодателството в областта на здравеопазването, данъците, социалното подпомагане и други. Възниква идеята за учредяване и се извършва регистрация на организация на хората с увреждания, в която членуват представители от различни населени места в общината. Общинското ръководство се ангажира да осигурява транспорта им до клуба и до Момчилград и Кърджали във връзка с дейностите на организацията.

След изпълнението на всички заложили дейности се създава ясна визия за устойчивостта и по-нататъшното функциониране на офис-клуба. Проектът изпълнява своето предназначение да отговори на потребностите и очакванията на хората с увреждания и да повиши ангажираността на общността с техните проблеми. Хората, живеещи в Община Джебел са решени да продължат да осигуряват всички необходими условия за да се почувстват те пълноценни граждани на общината.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Русанка Бонева,
секретар на НЧ
„Христо Смирненски“
ул. „Васил Левски“
19

Джебел 6850
тел.: (03632) 21 57,
0898 675882

Хайрие Мехмед,
секретар на Община Джебел
тел.: (03632) 23 97
факс: (03632) 23 10

Днес общината и най-вече хората с увреждания разполагат с офис-клуб с всички необходими условия за стимулиране на тяхната активност и съпричастност към живота на общината. Офис-клуба е уютно място за разнообразни занимания, обучения и ежедневно общуване. За хората с увреждания са достъпни компютърните новости и използването на Интернет-връзка, чрез което се съз-

дава стимул за получаване на все повече информация и приобщаване към новостите на деня. Направените усилия от страна на читалищното настоятелство, общината и нестопанските организации осъществяват баланс между нуждите и интересите. Животът на хората с увреждания се променя, увеличават се възможностите и надеждата за тях.

Народно читалище „Нов живот“ - Момчилград Община Момчилград

Аз също искам
да говоря с Вас

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Проектът „Аз също искам да говоря с Вас“ се ражда като идея при обсъждане на проблемите на хората с увреждания в общината. Хората със слухови увреждания имат нужда от специални грижи, които изискват специализирани умения за общуване с тях, които да задоволят техните потребности от социални контакти. Инициативата се поема от общинска

администрация и читалищното настоятелство, подкрепяно от териториалната организация на Съюза на слуховувредените в Момчилград. Разработено е предложение за проект в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, финансирана от Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Проектът „Аз също искам да говоря с Вас“, осъществен от НЧ „Нов живот“ с партньор Община Момчилград, цели преодоляване на социалната изолация на хората със слухови увреждания и промяна на обществените нагласи към проблемите им чрез повишаване квалификацията на хората, пряко контактуващи с тях. Интересно е да се отбележи, че идеята и реализацията на проекта предшестваха подобен проект на държавната администрация.

Практика

Екипът на проекта уведомява официалните представители на институциите в Община Момчилград за организирането на практически жестомимичен курс чрез писма и провежда лични срещи с тях. Публикувана е обява по кабелната телевизия за информиране на обществеността за курса и записване на желаещите.

Осъществена е среща с лектор от София за уточняване на програмата с курсистите - доброволци. Определено е курсът да се провежда в неработно време - петък, събота и неделя. Осигурени са речници и видеокасети по жестомимичен език за курсистите.

Организиран е концерт по случай празника Рамазан Байрам 2003 г. в партньорство със Сдружение „Маказа-2002“, Момчилград. Изпратени са покани до териториалните организации на хората с увреждания: до председателя на местното Дружество

на инвалидите, председателя на общинската структура на незрящите и техните членове. Съобщение за предстоящия концерт е публикувано в местния печат. Средства за концерта са осигурени от Община Момчилград и от проекта „Равни възможности за всеки от нас“ на Сдружение „Маказа-2002“. В партньорство с това сдружение през май 2004 г. е организирана екскурзия до Златоград за хората с увреждания, която за някои от тях е първото пътуване извън Момчилград.

Проведена е анкета за отношението на жителите на Община Момчилград към хората със слухови увреждания, а резултатите от нея са публикувани във вестник „Нов живот“, като по този начин се създава разбиране и съпричастност у обществеността на Момчилград. 89% от анкетираните познават човек със слухови увреждания, който е техен познат, приятел, роднина или съсед и им се е налагало да общуват със слухов

увреден човек на публично място или вкъщи. 83% от анкетираните не искат да се замислят какво биха работили, ако са слуховувредени. Ако са слуховувредени, 51% не знаят дали биха имали същите приятели и познати, а 36% са категорични, че не биха имали. 55% са на мнение, че в публичната администрация и болницата би трябвало да има служители, владеещи жестомимичния език. И според 69% от анкетираните 15-минутните новини с жестомимичен превод не са достатъчни, за да бъдат информирани хората от тази целева група.

В края на 8-месечния курс по жестомимичен език, през май 2004 г., е проведен изпит на курсистите. Изпитът е взет успешно от 9 души, при записали се доброволци около 20 души. На издържалите изпита са връчени удостоверения от Централния съвет на Съюза на глухите в България. Информация за владеещите жестомимичния език е разпространена от местните медии.

За повече информация се
обръщайте към

Резултати

Айлин Рамадан Осман,
Камбер Осман Камбер,
Народно читалище „Нов живот“
ул. „Момчил Войвода“ 2
Момчилград 6800
тел.: (03631) 40 17, 40 34; 0889
648486
aylin@abv.bg
Левент Хасан,
Община Момчилград
ул. „26 декември“ 12
Момчилград 6800
тел./факс: (03631) 23 97,
0899 923413
levent@mail.bg

Проектът създава благоприятна среда за социалната интеграция на хората със слухови увреждания чрез изграждане на възможности за общуване във всички по-важни институции - болница, служба за социално подпомагане, училище, поща. Успешно завършилите курса по жестомимичен език доброволци са 9 души, а броят

на анкетираните граждани на Община Момчилград е 50 души. Местни бизнес организации подкрепят събитията, организирани за хората с увреждания. Създава се добро партньорство между Община Момчилград, НЧ „Нов живот“ и Сдружение „Маказа-2002“, с активното включване на местните медии.

Сдружение „Маказа-2002“ - Момчилград Община Момчилград

Равни възможности за всеки от нас

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

В Община Момчилград е осъществен проект „Промяна в политиката и практиката на общините в обслужване на възрастни и хора с увреждания“ по Програма ФАР-АКСЕС 2000. Изграден е Център за информационни услуги за възрастни и хора с увреждания. Това създава възможност да се проучат нуждите и желанията на трите организации - слухоувредени, незрящи и хора с двигателни увреждания. След провеж-

дане на консултации и изясняване на необходимата процедура по кандидатстването, два екипа се заемат да реализират своите идеи в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“. Сдружение „Маказа-2002“ да изгради подходи, а Народно читалище „Нов живот“ да организира курс по жестомимика за слухоувредените.

Резюме

Проектът „Равни възможности за всеки от нас“, осъществен от сдружение „Маказа-2002“ - Момчилград си поставя за цел да преодолее социалната изолация на хората с двигателни увреждания. Екипът по проекта работи за създаване на реални условия за социализация и адаптация на хората в неравностойно положение в обществото, чрез изграждане на подходи към обществените места.

Практика

Изпълнението на проекта включва:

1. Изграждане на подстъпи

2. Редица дейности, целящи включване на хората с увреждания в културния живот на града и района и преодоляване на социалната им изолация.

Подстъпи: Въз основа на специална анкета са определени местата за изграждане на подстъпите в града. Един от подстъпите е определен на най-оживения площад в Момчилград. Изграждането на подстъпите е извършено от фирма - изпълнител, определена с конкурс по Закона за обществените поръчки. Община Момчилград финансира допълнително проекта с 1500 лв., за да отговорят подстъпите на изискванията на Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане

на достъпна среда в урбанизираните територии. Финансов принос има и фирмата „Родопстрой - 97“ ООД, Момчилград.

Анкетите: Проведената първоначална анкета сред гражданите с увреждания отразява промените и улесненията, които те биха желали да настъпят в ежедневието им начин на живот: изграждане на подходи към важни сгради в Момчилград; възможност за получаване на информация за правата си; срещи и контакти с хора и организации с подобни проблеми от други общини; възможност за срещи и екскурзии.

Създаване клубове по интереси; Концерт; Екскурзия до град Златоград: Създадени са възможности за пълноценно организиране на сво-

бодното време на хората с увреждания, както и повишаване на тяхната мобилност и посрещане на културните им интереси, като съществен принос за това има приносът на Община Момчилград. По мнение на участниците културните събития и пътуването са сред най-значимите събития, които са имали възможност да преживеят.

Кръгла маса: През март 2004 г. е проведена кръгла маса по проблемите на хората с увреждания, представени са резултатите от проекта и предстоящите дейности.

За повече информация се обръщайте към

Марияна Бибиновска,
Сдружение „Маказа-2002“
ул. „Маказа“ 69, ап. 40
Момчилград 6800
тел.: (03631) 31 72, 0898 586637
факс: (03631) 23 97
bibinovska@mail.bg
Левент Хасан
Община Момчилград
ул. „26 декември“ 12
Момчилград 6800
тел./факс: (03631) 23 97, 0899
923413
levent@mail.bg

Резултати

Град Момчилград разполага с два подстъпа за достъп до НЧ „Нов живот“ и Община Момчилград. Работи се и за изграждане на подход към едно от големите училища в града.

Обединяването на усилията на Общинска администрация, Съвета на хората с увреждания (работещ на обществени начала), Клуб „Доброволец“ за помощ на хората с увреждания към училищата на територията на общината и предприемачи осъ-

ществява баланс между нуждите на хората и интересите им. Изпълнението на дейностите по проекта осигурява изискваните от европейското законодателство условия за пълноценен живот на хората с увреждания и им дава надежда, че не са забравени от обществото.

Сдружение „Инициатива за Кирково“ Община Кирково

Моят избор

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта се ражда след редица обсъждания, разговори с родители, преподаватели и педагогическия съветник на СОУ „Отец Паисий“ - Кирково. Всеобщо е мнението, че децата в Кирково не получават равен шанс за развитие на своите способностите в сравнение с връстници си в големите градове от една страна и от друга - те знаят прекалено малко за заобикалящия ги

свят. Тъй като възможностите на училището за осигуряване на средства за извънкласни занимания са твърде ограничени, тези два проблема са обединени в един проект - „Моят избор“, с който Сдружение „Инициатива за Кирково“ кандидатства по Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, финансирана от Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Проект „Моят избор“ се осъществява в две основни направления: ангажиране на свободното време на учениците чрез включването им в забавни извънкласни форми на обучение (компютърна, фотографска и танцова школа); и запознаване на децата на възраст 13-14 години с дейността на институциите, представени на територията на община Кирково. Проектът създава модел за успешна, адекватна и навременна намеса във формирането на личността и разширяване кръгозора на децата.

Практика

Проект „Моят избор“ се осъществява от Сдружение „Инициатива за Кирково“ през периода 01.10.2003 - 31.05.2004 г. През първия месец от изпълнението на проекта са проведени срещи с родителите и е сформиран родителски съвет, който да осъществява контрол и да оказва помощ при изпълнението на проекта. За формирането на ученическите групи са разработени анкети за предпочитаната от децата форма за участие в извънкласни занимания. В резултат на това са сформирани 3 групи от по 15 деца от 5 и 6 клас за участие в трите школи - танцова, фотографска и компютърна.

От месец ноември 2003 г. започва обучението на учениците в трите групи. В продължение на 6 месеца в танцовата школа се разучават български народни танци, фотографите усвояват основните техники и умения, а в компютърната школа децата се

учат да работят с основните продукти на Microsoft (текстообработващи програми, Интернет, електронна поща). Школите се ръководят от специалисти в съответните области. За публичните изяви на децата от танцовата школа са изработени костюми. Високата посещаемост и изключителният интерес от страна на децата са свидетелство за правилния избор на видовете занимания, програмите за обучение и ръководителите. Към Сдружение „Инициатива за Кирково“ са отправени редица молби от родители, класни ръководители и деца за организиране на подобни занимания както сред по-малките, така и сред по-големите ученици.

В направление „Срещи с институциите“ са проведени 6 срещи с Общинска администрация - Кирково, Районно полицейско управление, Данъчна служба, Дирекция „Бюро по труда“, Банка ДСК, Дирекция „Социално подпомагане“ и отдел „Закрила на детето“ към ДСП. На срещите

присъстват по 15-20 деца, предимно от 7 клас на СОУ „Отец Паисий“ - Кирково. На всяка среща се обсъждат множество актуални въпроси. Сред най-интересните въпроси са „Как се става директор на банка?“, предстоящото издаване на документи за самоличност, представянето на различни професии, подпомагането на талантиливи деца, вечерния час за учениците, различните видове данъци и др.

Наученото от децата в трите школи е демонстрирано на 12 май 2004 г., когато се провежда Патронният празник на СОУ „Отец Паисий“. Представени са изложба от най-добрите снимки на фотографите, фолклорен танц, изпълнен от участниците в танцовата школа, а оформлението на надписи, покани и брошури е възложено на участниците в компютърната школа. Художествените творби и изпълненията на децата са посрещнати с изключителен интерес от публиката и техните родители.

За повече информация се
обръщайте към

Лилия Сивова,
Сдружение „Инициатива за
Кирково“
ул. „Дружба“ 8
Кирково 6884
тел.: (03679) 20 39, 0887 228864
факс: (03679) 20 68
ikirkovo@top.bg
Шинаси Сюлейманов,
председател на ОбС - Кирково
ул. „Дружба“ 1, П.К. 21
Кирково 6884
тел./факс: (03679) 21 40

Резултати

■ В различните дейности по проекта са ангажирани над 90 деца от СОУ „Отец Паисий“ - Кирково. Проект „Моят избор“ дава своя принос за развитието на тези деца и израстването им като пълноценни бъдещи граждани на общността.

■ Създаден е модел на добра практика за запознаване на подрастващите с дейността на институциите и включване в забавни и интересни извънучилищни занимания. Тя може да бъде прилагана ежегодно във всички училища в Община Кирково,

както и в други общини в България.

■ Положени са основите на изключително добро партньорство между Сдружение „Инициатива за Кирково“, училищното ръководство и всички местни и държавни институции, представени на територията на общината. Особено ползотворно е сътрудничеството с Тасим Хадживейсал, директор на Дирекция „Социално подпомагане“, Наско Сапунджиев, началник на Районно полицейско управление, Веселин Каменов, зам.-началник на РПУ, Илия Саръев, директор на Дирекция „Бюро по труда“, Виолета Звездова, директор на Банка „ДСК“ - Кирково.

Народно читалище „Култура“ - Кресна Община Кресна

Социални дейности

Да подадем ръка

Иновационна практика

Категория

Предистория

Резюме

Наблюденията върху общуването на лицата в неравностойно положение (безработни, инвалиди, пенсионери, социално слаби) с различните общински служби показват струпване на хора и невъзможност да бъдат обслужени бързо в отделните канцеларии. Проучването доказва, че е крайно належащо да се намери начин, който да улесни достъпа на хората до общинските услуги. Читалището като гражданско сдружение има опит в работата с групи и може

най-ефективно да се превърне в посредник на това общуване. Екипът на читалището решава, че трябва да търси начин да подаде ръка на тези хора и разработва проект, който да усъвършенства модела на взаимодействие между гражданите и местните институции. Проектът се осъществява в рамките на Програма „Подобряване на социална среда“ на ФРМС, с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

С реализацията на проекта се усъвършенства моделът на общуване на гражданите от община Кресна с местната власт. Целева група на проекта са хората в неравностойно положение - безработни, инвалиди, пенсионери, социално слаби. Читалището им предлага нов достъп до услуги и се превръща в посредник в общуването - нещо непознато дотогава в общината.

Практика

Извършен е ремонт и освежаване на помещението, където ще се извършват услугите. Закупено е необходимото оборудване (копирна машина и компютърна система), поставени са рекламни табели, отпечатани са информационни материали, включен е кабелен Интернет. Хората от екипа на проекта са обучени по отношение изискванията на различните общински институции, а координаторът и сътрудникът получават начална компютърна грамотност.

На 1 декември 2003 г. Центърът е официално открит с водосвет и коктейл. Презентации за целите и дейностите по проекта са направени във всички села на общината, както и в Клуба на инвалида в Кресна. Излъчват се постоянно обяви по местната кабелна телевизия и радиовъзела, раздават се специално отпечатаните брошури за услугите в Центъра. За разпространяване на информация за

Центъра помагат и партньорите по проекта - Община Кресна, Общинска служба „Социално подпомагане“, Бюрото по труда, Общинска служба „Земеделие и гори“, Пощенска станция, „Интеройл“ ООД. Те с готовност насочват гражданите да ползват услугите на Центъра.

По проекта се оформят две основни групи дейности: извършване на административни, консултантски и информационни услуги; и дейности в рамките на учредения Клуб „Приемственост“. По първото направление хората получават качествени безплатни услуги (попълване на различни формуляри - молби, декларации; писане на жалби, застъпничество пред общинските служби; копиране; печатане; правни консултации от юрист; информация от Интернет; информация за изискванията и промените на различни нормативни документи, касаещи работата на общинските

служби с населението. Такива услуги досега никой не е предлагал на жителите на Община Кресна.

По втората основна дейност е поставено началото на приемственост в традициите от региона. Жените от фолклорните групи към читалището учат деца да изпълняват автентични песни, предават им уменията си в приготвянето на коледни пити, украсяването на великденски яйца, изработването на мартеници, учат ги да плетат на една и две куки. Членовете на Клуба участват в концерти по различни поводи. Поставено е началото и на организиране на изложби и конкурси с изделията, приготвени и изработени в Клуба.

За повече информация се обръщайте към

Василка Стоянова,
секретар на НЧ „Култура“
ул. „Македония“ 100
Кресна 2840
тел.: (07433) 22 08; 0889 64 6483
vaseto.63@mail.bg

Резултати

Изграден е нов модел на общуване между гражданите и местната власт. Читалището се превръща в посредник на това общуване. Чрез улеснения достъп до административни, консултантски и информационни услуги се подобрява социалната среда. Повишава се самочувствието и увереността на хората в неравностойно положение.

Към основните си дейности читалището прибавя още една, непозната в досегашната му практика. Чрез Клуб „Приемственост“ се създава нова форма на общуване между пенсионери и деца.

Повишава се професионалната квалификация на екипа. От извършените услуги на активното население Центърът получава финансови приходи. Закупената техника и създадената партньорска мрежа осигуряват устойчивост на резултатите.

Народно читалище „Гоце Делчев“ - с. Сливница Община Кресна

Който свири, зло не мисли

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

В с. Сливница живеят около 120 роми. Младите семейства работят в сферата на шивашкото производство и оранжерийното зеленукопроизводство, т.е. родителите на ромските деца почти нямат възможност и време да обърнат необходимото внимание на децата си. Този проблем съществува и за семействата на децата от български произход. На децата в с. Сливница, след като приключат учеб-

ните занятия, други дейности и занимания не им се предлагат. Читалище „Г. Делчев“ ангажира част от децата в навечерието на 2-3 празника в годината и с това се изчерпва всичко. Липсата на родителски грижи и извънучилищни занимания, която се усеща осезаемо, крие големи рискове при формиране личността на детето и неговото бъдещо развитие.

Проектът „Който свири, зло не мисли“, осъществен от Народно читалище „Гоце Делчев“ - с. Сливница и Община Кресна цели да подобри социалната интеграция на ромските деца и да създаде повече възможности за разнообразяване на културния живот в селото. Дейностите по проекта ангажират свободното време на децата и формират умения, които ще им помогнат да се реализират успешно в бъдеще и да се интегрират в местната общност.

Практика

Инициативата за подготовка на проекта се поема от кмета на село Сливница, подкрепен от общинското ръководство в Кресна. Координаторът на проекта, заедно със Секретаря на общината изготвят цялата техническа документация, изискваща се за кандидатстване по Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, подкрепена от Фондация „Чарлз Стюарт Мот“. Проектът бе одобрен и се подписва споразумение с донорите.

Изпълнението на проекта се осъществява на два етапа.

Етап I. Ремонт на музикален кабинет и оборудването му с музикални инструменти

Ремонтът е извършен с помощта на кметство Сливница и местни фирми, след което е отправена покана към фирми за участие в конкурс за доставка на инструменти.

Етап II. Провеждане на курс за обучение

Сформират се групи от деца за свирене на акордеон, тамбура и тъпан.

От 1 ноември 2003 г. започват официалните занятия с квалифицирани преподаватели. По време на обучението, продължило 7 месеца, децата придобиват музикални умения.

Паралелно с провеждането на курса са организирани публични демонстрации на музикални изпълнения на децата. През април 2004 г. участниците в курса посещават Седмицата на ромската култура в с. Микрево, Община Струмяни, и представят няколко индивидуални изпълнения, които отначало са плахи, но им помагат да придобият самочувствие на изпълнители. На празника по случай 24 май 2004 г. в училище „Петър Берон“ в с. Сливница децата се включват с индивидуални изпълнения. В малкия концерт надсвирване, който се получава, остават доволни всички - децата, родителите и учителите. На най-добре представилите се шест деца са раздадени награди от партньорите по проекта - ЕТ „Македония - Надка Врънгова“ и „ЕТ „Радка Бойчева - КРИС.Р.Р.“

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Наско Милев,
кмет на с. Сливница
Сливница 2844
Община Кресна
тел.: (07433) 22 12; 0889 604222
Любка Ковачева
секретар на Община Кресна
ул. „Македония“ 96
Кресна 2840

тел.: (07433) 22 29, 0888 391966
факс: (07433) 23 38
obstina_kresna@abv.bg

След приключването на курса децата продължават да посещават музикалния кабинет, до който имат свободен достъп. Създадената база започна да се ползва и от по-възрастните жители на селото, които участват във фолклорните групи към чита-

лицето. Това провокира интереса и желанието на децата за съвместни участия с по-възрастните самодейци. Създадени се условия за оползотворяване на част от свободното време на децата и жителите на селото.

Съюз на инвалидите в България - Кресна Община Кресна

Компютърът - мой пръв приятел **Иновационна практика**

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта „Компютърът - мой пръв приятел“ се ражда на сбирка на ръководството на СИБ - Кресна, на която се обсъжда, че почти във всяка обява за работа фигурира условието за компютърна грамотност. Инициативата е подета от председателя на

СИБ - Кресна и благодарение на съдействието на кмета и секретаря на Община Кресна е решено да се кандидатства с проект в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, финансирана от Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Проектът „Компютърът - мой пръв приятел“, осъществен от Съюз на инвалидите в България - Кресна, е модел за създаването на база за хората с увреждания и пенсионерите за оползотворяване и разнообразяване на времето, придобиване на нови умения и информация, чрез закупената по проекта компютърна система и обученията. Благодарение на проекта е построен и обзаведен „Клуб на инвалида и пенсионера“, в който се провежда обучителен курс по компютърна грамотност за хората с увреждания.

Практика

След изясняване на процедурите за кандидатстване, екипът на СИБ - Кресна се заема с разработване на идеята. Координаторът на проекта създава екип от специалисти за подготовка на програмните дейности и цялостната техническа документация. Обединените усилия на местно ниво получават финансовата подкрепа на ФРМС и от септември 2003 г. започна реализацията на проекта.

Изпълнението на проекта се осъществява в два етапа:

Етап I: Ремонтни дейности по построяването на клуба - общинска собственост в центъра на Кресна до сградата на общината

Сградата представлява масивна триетажна сграда карабина, от която за клуба е предоставено помещение от 36 кв. м. Построяването се извършва чрез дарения от бизнесмени, пари на СИБ - Кресна и съдействието

на общината. При построяването вземат участие с доброволен труд хора от общността. За 4 месеца клубът е пуснат в експлоатация. Клубът се откроява с бялата си фасада и алуминиева дограма, отговаряща на нуждите на своите ползватели. На 14 декември е организирано официалното откриване на клуба, като са поканени всички, взели участие в построяването му. На 15 декември 2003 г. е проведен първият учебен час от компютърния курс.

Етап II: Изпълнение на програмните дейности.

От 15 декември 2003 г. клубът отваря врати за първите си посетители и курсисти. Поради спецификата на обучението и това, че на някои от участниците се налага да пътуват часовете продължават не повече от 15 минути, което води до целодневно обучение на

ротационен принцип. В началото интересът е голям, но по-голям е страхът да не се повреди компютърът. След включването на Интернет нещата се променят - компютърът работи от сутрин до късно вечер. Четат се вестници, преглеждат се оферти, новости и начини за третиране на растения и животни, новини за машини и лизинговото им отдаване и др.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

инж. Георги Щерев
председател на СИБ - Кресна
Кресна 2840
ул. „Братя Миладинови“ 5
тел.: 0899 865656
Любка Ковачева
секретар на Община Кресна
ул. „Македония“ 96
Кресна 2840
тел.: (07433) 22 29, 0888 391966
факс: (07433) 23 38
obstina_kresna@abv.bg

Поставено е началото на център за почивка, обучение и информация за хората с увреждания от цялата община. В него ще се провеждат градски и общински първенства по шах, табла и бридж. Благодарение на придобитите компютърни умения б човека имат възможност да започнат работа. Чрез използването на Интернет се създава стимул и надежда за получаване на все повече инфор-

мация и приобщаване към новостите на деня.

Обединяването на усилията на общината и нестопанската организация създава баланс между нуждите и интересите и променя начина на живот на хората с увреждания в община Кресна. Увеличени са възможностите за избор, надеждата, доверието и самочувствието на тази голяма група от хора с ниски доходи.

Съюз на инвалидите в България - Своге Община Своге

Социални дейности

Хората с увреждания и социалната среда

Иновационна практика

Категория

Предистория

Резюме

Променящата се социално-икономическа среда в България през периода на прехода оказва значително влияние върху социалния статус на хората с увреждания в обществото. Структурните промени, недостъпната архитектурна среда и др. засилват социалната изолация на тази група хора. Ограниченията на околната среда създават по-големи прегради пред социалното включване, отколкото функционалните увреждания на лицата.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“, хората с инвалидизация,

живеещи на територията на община Своге са 620, като почти всички членуват в Съюз на инвалидите в България - Своге. При население от 26 000 души, това представлява около 3% от жителите на общината. В известна степен те са изолирани от обществото и имат нужда от активно включване в социално-икономическия и културен живот и адаптиране на градската среда. Екип от членове на СИБ - Своге и общинското ръководство се заема с реализиране на идеята за създаване на по-благоприятна среда за тази група от хора.

Проектът е насочен към подобряване социалната среда на хората с увреждания в Община Своге. Подобрява се социалният и културен живот на хората в неравностойно положение, като им се дава възможност да участват във всички сфери на обществения живот. Създават се условия за успешна социална интеграция, контакти и забавления, изграждат се местни и между-общински партньорства. Преодолявайки изолацията, проектът създава равен достъп и равни шансове.

Практика

Проектът се реализира в рамките на 10 месеца (октомври 2003 г. - юли 2004 г.) в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Изпълнението на проекта се осъществява в два етапа, които вървят успоредно:

Етап 1. Създаване на достъпна градска среда (скосяване на бордюри)

Тези дейности са извършени от фирма изпълнител, определена с конкурс по ЗОП. Освен че са скосени бордюрите на възлови пешеходни пътеки, Община Своге като партньор по проекта оформя бетонова площадка и градинка пред Клуба на инвалидите.

Етап 2. Изпълнение на програмните дейности

Основната цел е създаването на условия за разнообразяване на културния живот на хората с увреждания, живеещи на територията на общината, и подобряване информираността и социалната им активност чрез:

- създаване на певческа група;
- организиране на турнири по шах и табла;
- създаване на клуб „Ръкоделие“, в който се включват всички жени, занимаващи се с ръчна изработка на предмети за бита;
- организиране на изложби;
- създаване на условия за контакти и забавления;

- организиране на празници - за 3-ти декември, за Великден;

- лекции и обучения;

- изграждане на местни партньорства от заинтересовани лица и организации: Дирекция „Социално подпомагане“; МБАЛ; Медицински център I; местни бизнесмени.

С голямо вълнение е посрещнат и организиран празникът на 3-ти декември - Международния ден на инвалидите. Проведени са работни срещи, дискусии по проблеми, свързани с правата на хората с увреждания и възможностите за подобряване на социалната среда. Организирана е среща за обмен на практики със Съюз на инвалидите в България - Правец. Периодично се публикува информация в местните медии - телевизия и вестник, за дейностите по проекта.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Станимира Хекимова,
ст. инспектор „Социални
дейности“

Община Своге
ул. „Ал. Стамболийски“ 7
Своге 2260

тел.: (0726) цент. 85, вѝтр. 36;
0887 647820

hekimova@abv.bg
Илия Вачев,

председател на СИБ - Своге
ул. „Звънче“ 2
Своге 2260

тел.: (0726) 24 18

Значително е подобрена достъпността на градска среда. Дадена е публичност на проблемите на хората в неравностойно положение; повишена е здравната, социалната и правната култура на бенефициентите по проекта. Формирана е обществена подкрепа и съпричастност; включват се и нови членове в дружеството.

В общината се създават разбиране и условия за изграждане на цялостна политика за равни възможности за хората с увреждания, насочена към подобряване на качеството на техния живот и социалното им включване, която е в изпълнение на основните приоритети, заложиени в Управленската програма за Правителството за периода 2001-2005 г.

Народно читалище „Градище“ - Своге Община Своге

Социални дейности

Дневен център за деца с увреждания

Иновационна практика

Категория

Предистория

Резюме

Община Своге е втората по големина на територия в Софийска област - общо населението е 24 000 души, като само 1/3 живеят в града. Инициативата за създаване на Дневен център за деца с увреждания, се поема от Читалищното настоятелство в партньорство с кмета на общината и общинското ръководство. Силно пресеченият високопланински терен на общината и отдалечеността на населените места едно от друго създават допълнителни затруднения за тези деца и семействата им. По-голямата част от

децата са от социално слаби семейства, лишени от възможности за контакти, индивидуално развитие и забавления. Всичко това ги кара да се чувстват социално изолирани, оставени сами с проблемите си на хора в неравностойно положение. След проведени консултации с координатора на Програма „Подобряване на социалната среда“ в ФРМС и изясняване на процедурата, екип на читалищното настоятелство и общинското ръководство се заемат с реализиране на идеята.

Проектът за създаване на „Дневен център за деца с увреждания“ в Община Своге, предоставя алтернативни услуги за децата с увреждания и техните семейства, живеещи на територията на общината. Чрез него се създават условия за успешна социална интеграция, контакти и забавления, изграждат се местни партньорства от заинтересованите организации, популяризират се проблемите на семейства с деца с увреждания и се привличат доброволци.

Практика

Проектът се реализира в рамките на девет месеца (октомври 2003 г. - юни 2004 г.) в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Основната цел на проекта е да се създадат условия за успешна социална интеграция на децата с увреждания, живеещи на територията на община Своге чрез:

- предоставяне на консултации и индивидуална специализирана помощ на децата с увреждания и техните родители;
- създаване на условия за контакти и забавления,
- изграждане на местни партньорства от заинтересованите организации: Дирекция „Социално подпомагане“; МБАЛ; Медицински център I; местни бизнесмени;

- подобряване информираността на родителите;

- популяризиране проблемите на децата с увреждания и привличане на доброволци.

С помощта на Дирекция „Социално подпомагане“ екипът на проекта се свързва със семействата, в които има дете с увреждания на възраст между 4 и 16 години. Броят на тези деца е 13, живеещи в 5 от населените места на общината. За дейностите на проекта в читалището се оборудват 2 помещения за Дневния център - наречени Консултативен кабинет и клуб „Забавление“. Сформирана се екип от логопед, психолог, кинезитерапевт и юрист, с график за терапевтичните сесии. През целия период, родителите на децата, към които са насочени дейностите по проекта, имат възможност да ползват юридически и социални консултации, като това им помага да разрешат част от проблемите.

Голям интерес предизвиква включването на доброволци - деца от VI-ти клас на ОУ „Иван Вазов“. Изграждат се приятелски взаимоотношения, организира се изложба на групово изработените рисунки и материали. С голямо вълнение са посрещнати и организирани празници в Дневния център - Коледа и 1-ви юни. Провеждат се работни срещи, дискусии по проблеми, свързани с правата на децата с увреждания и възможностите за подобряване на социалната среда.

Предлаганият Дневен център и включените в него специализирани консултации и възможности за забавления са сериозна крачка за търсене на месни решения на проблемите на децата. За ефективността от предлаганите по проекта услуги, екипът получава обратна връзка посредством анкетни карти. Периодично се издава информация в местните медии - телевизия и вестник, за дейностите по проекта.

За повече информация се
обръщайте към

Станимира Хекимова
Ст. инспектор „Социални дейности“
Община Своге
ул. „Ал. Стамболийски“ 7
Своге 2260
тел.: (0726) 85, в. 36, 0889 320183
hekimova@abv.bg
Бисерка Димитрова
секретар на НЧ „Градище“
ул. „Цар Симеон“ 29
Своге 2260
тел.: (0726) 30 66
тел./факс: (0726) 24 57
Gradiste_sv@abv.bg

Резултати

В голяма степен е дадена публичност на проблемите на децата с увреждания и техните семейства; повишена е здравната, социалната и правната култура на родителите; подобро е физическото и психомоторно развитие на децата. Формирана е обществена подкрепа и съпричастност. Обединените усилия

на заинтересованите държавни служби и местните ключови фигури, както и привличането на деца от масовите училища създава широко участие в процеса и привлича съмишленици, които подпомагат социалната интеграция на децата в неравностойно положение, като мобилизират местния потенциал.